

Naziv Ugovora: Lov na znanje
Kodni broj: UP-02.1.2.01.0068

Lov na znanje

UP.02.1.2.01.0068

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

E
S
F
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

PROJEKTI KONZORCIJ

Nositelj: Lovačka
udruga Benkovac

Partner: Agencija za
ruralni razvoj Zadarske
županije AGRRA

**Jarebica kamenjarka, Grivna
(*Alectoris graeca*)**

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Rasprostranjenost

- Jarebica kamenjarka, ptica prekrasnih boja i skladnog tijela od davnina nastanjuje široka prostranstva dalmatinske zagore
- Sve do sredine šezdesetih godina dvadesetog stoljeća ova naša stanarica i gnjezdarica bila je uz zeca najbrojnija vrsta sitne divljači u našem priobalju i njegovom zaleđu
- Glavni životni prostori grivne su kraški kameniti predjeli obrasli niskom travom i grmljem, s nadmorskim visinama od 300 do 1000 metara
- Najbolje joj odgovaraju područja sa strmim obroncima i liticama te pretežno skromnom vegetacijom, u čijoj blizini ipak mora biti tragova čovjekove nazočnosti

LOV NA ZNANJE

Jarebica kamenjarka, Grivna (Alectoris graeca)

Rasprostranjenost

- Životne navike kamenjarke usko su povezane sa ljudskim djelovanjem, odnosno sa gajenjem stoke, uzdržavanjem pašnjaka i obrađivanjem zemlje
- U Hrvatskoj obitava po čitavom priobalju, uključujući i otoke, od Istre do Cavtata, a najbrojnija je u Dalmatinskoj zagori

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Izgled i građa tijela

- Poznata po svojoj ljepoti i čarobnim bojama perja grivna svojim vanjskim izgledom plijeni pažnju svakog promatrača
- Tjeme, gornji dio tijela i prsa jarebice su pepeljasto-sive boje
- Grlište i prednji dio vrata su bijeli, obrubljeni crnom prugom, koja prelazi preko očiju i korijena kljuna te tako formira ogrlicu ili grivnju (od tuda potječe naziv grivna)
- Perje na truhu je žućkasto-rđaste boje, a krilna pera su sivkasto smeđa
- Na bočnim stranama tijela perje je plavkasto sivo s poprečnim tamnim i svijetlim prugama
- Kljun, prsten oko očiju i noge kod odraslih primjeraka su jarke koraljno-crvene boje, dok kod mladih jedinki prevladava siva nijansa

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Izgled i građa tijela

- Mužjak naraste do 36 cm u dužinu i masa mu je od 550 do 700 g
- Ženke su nešto manje, dugačke su do 34 cm, a tjelesne mase od 530 do 550 g

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Izgled i građa tijela

- Između pijevara (mužjaci) i koka (ženke) nema većih razlika u vanjskom izgledu
- Pijevci imaju nešto veću glavu i tijelo, nešto širu crnu ogrlicu i snažnije istaknutu ostrugu (četvrti prst) na nogama
- Kod mužjaka se na stražnjoj strani nogu, nešto iznad ostruge, mogu uočiti sitne kvržice kojih kod ženki nema

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Izgled i građa tijela

- Raspon krila odraslih jedinki kreće se od 50 do 56 cm
- Rep je dugačak od 7 do 9 cm i sastoji se od šesnaest pera - 4 središnja pepeljastosiva pera i 12 postranih pera koja su tamnocrvene boje

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Način života i ishrana

- Jarebica kamenjarka živi u obiteljskim jatima i vjerna je svom staništu, no u potrazi za hranom može se seliti na susjedna područja
- U proljeće odlazi u više predjele, gdje se gnijezdi i podiže mlade, a na jesen se ponovo vraća u niže predjele na zimovanje
- Grivne koje žive u primorju zimi često prelete na obližnje otoke i tu ostaju do proljeća

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Način života i ishrana

- Kamenjarke imaju vrlo dobro razvijena osjetila, pomoću kojih na vrijeme otkrivaju sve opasnosti koje im u divljini prijete
- Najrazvijenija su im osjetila vida i sluha, dok su okus i njih nešto slabije razvijeni

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Način života i ishrana

- Glasaju se karakterističnim metalnim glasom, bitno različitim od ostalih srodnih vrsta
- Premda je jarebičino glasanje teško riječima opisati njena jednostavna pijevna melodija zvuči nešto kao „ča-ri-ći, ča-ri-ći“

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Način života i ishrana

- Na zemlji su jarebice izvanredno spretne i brze, a na let se odlučuju uglavnom kad su izložene nekoj opasnosti
- Polijeću uz jak i karakterističan štropot krila, leteći najčešće nizbrdo i to vrlo brzo i vrlo nisko iznad zemlje
- U svom vrtoglavom poniranju, kada se obruše s neke litice postižu brzinu i preko 100 km/h

Jarebica kamenjarka, Grivna (Alectoris graeca)

Način života i ishrana

- Grivne se hrane životinjskom i biljnom hranom, stoga većinu svog životnog vijeka provode uz obradive površine na škrtim kraškim poljima, vrtačama i brdskim visoravnima
- Životinjska hrana sastoji se od raznih sitnih kukaca, crva, ličinki i gusjenica, a biljna od mlade trave, pupova, sjemenki raznih trava i korova, maginja, jagoda i ostalog sitnog voća, bobica te žirova česvine i hrasta

LOV NA ZNANJE

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- Čim se zima primakne kraju u kamenjarki se budi spolni nagon tako da se jata razbijaju u parove i spolno zreli mužjaci i ženke iz susjednih jata započinju svoju ljubavnu igru
- Mužjak zavodi ženku svadbenim zračnim plesom izvodeći lupinge i ostale zračne bravure
- Grivne su monogamne ptice (jednoženci), što znači da mužjak jarebice nakon što odabere družicu, ne mari više za ostale ženke

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- Za razliku od fazana koji je višeženac i koji ne pokazuje brigu za potomstvo, mužjak grivne je vrlo vjeran partner, a isto tako i požrtvovani roditelj
- Parenje kod jarebica kamenjarki traje tijekom travnja, a početkom svibnja ženke započinju s nesenjem jaja
- Gnijezdo je najčešće smješteno na zemlji, okruglastog je oblika i jednostavne građe, izrađeno od suhe trave i grančica te obloženo mahovinom i perjem
- Gnijezdo najčešće pravi ženka sama, na suhom i sigurnom mjestu, u udubini na zemlji koja je u većini slučajeva zaklonjena grmom (glog, drač ili divlja kruška) ili kamenim zidom

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- Obično grivna snese 10 do 18 jaja kruškolikog oblika, boje bjelokosti, prosječne težine oko 22 grama
- U početku sezone koka nese jedno jaje dnevno, kasnije nese svaki drugi dan da bi pri kraju ciklusa snijela jedno jaje svaki treći dan
- Ženka jaja nese najčešće u jutarnjim satima, pri čemu u gnijezdu ostaje od pola do sat vremena
- Tek kad je nesenje u potpunosti završeno ženka započinje sjediti na jajima i to traje od 23 do 25 dana

LOV NA ZNANJE

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- Tijekom sjedenja na jajima grivne su vrlo mirne i napuštaju gnijezdo samo jednom dnevno kad odlaze u potragu za hranom
- Za vrijeme sjedenja na jajima ženka je vrlo plašljiva i u slučaju uznemiravanja može napustiti gnijezdo, što za posljedicu ima propadanje jaja
- Stradaju li jaja u gnijezdu od nekog grabežljivca, ženka pravi novo gnijezdo na nekom drugom, sigurnijem mjestu i ponovo nese jaja, no u tom slučaju ženka snese znatno manje jaja (5-8)

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- Roditeljski nagon dobro je izražen kod oba spola i roditelji se zajednički brinu o potomstvu
- Dok ženka sjedi na jajima mužjak je neprestano u blizini gnijezda te oprezno motri okolinu čuvajući ženku i jaja od brojnih opasnosti kojim im prijete
- Približi li se gnijezdu neki dlakavi grabežljivac mužjak se posluži varkom, nastojeći uljeza odvući što dalje, tako mužjak izađe pred nezvanog gosta praveći se da je ranjen i da ne može poletjeti

LOV NA ZNANJE

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

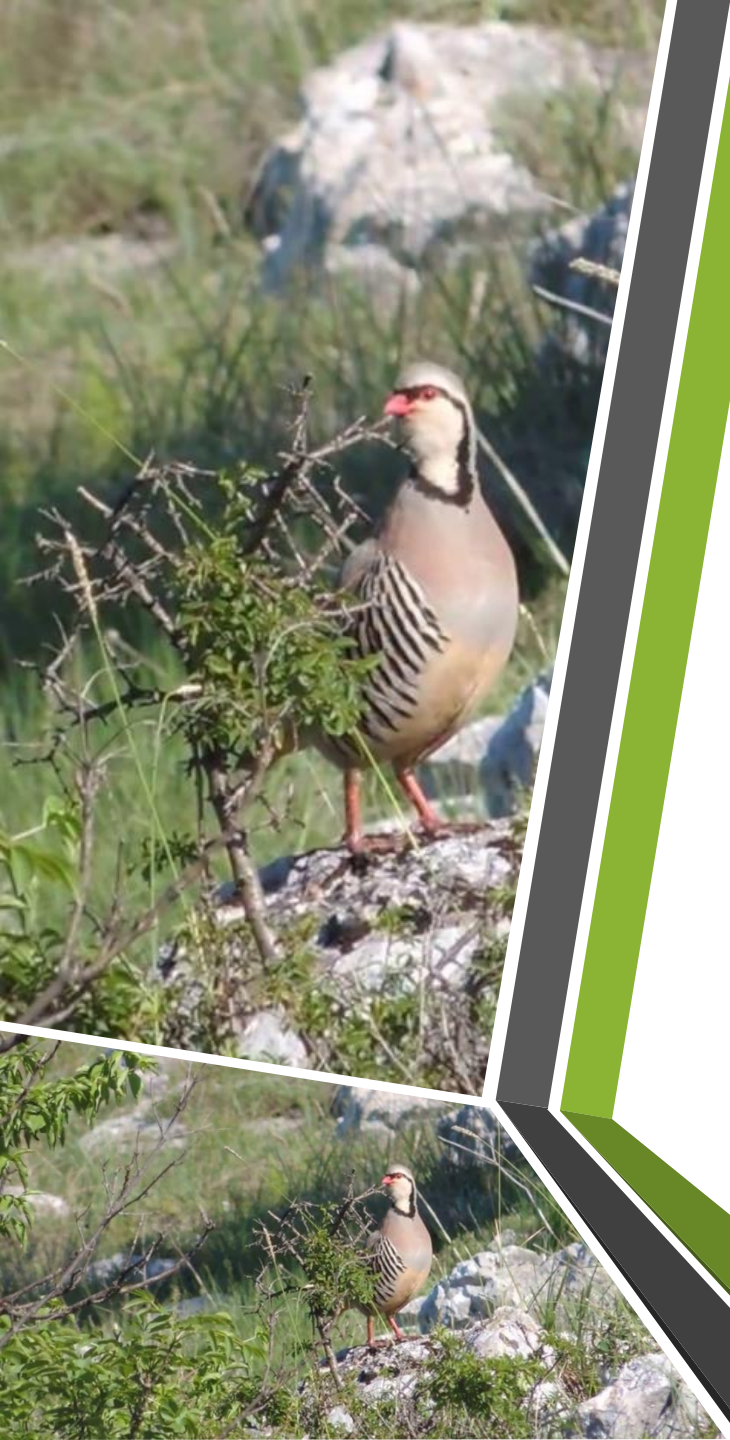
- Pilići grivne koji dolaze na svijet tijekom lipnja su potrkušci (vide i mogu se sami kretati)
- Nakon valjenja pilići su teški od 12 do 16 grama, prekriveni su mekim perjem, sivkasto-smeđe boje, veoma dobro prilagođeni okolini i teško primjetni na tlu
- Odmah nakon valjenja i sušenja pilići počinju uzimati hranu
- U gnijezdu ostaju samo jedan dan, a već drugi dan brzo trče i u stopu prate majku, čeprkajući po zemlji i tražeći hranu
- Prva tri tjedna hrane se isključivo životinjskom hranom, a kasnije počinju uzimati i sve više biljne hrane

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Razmnožavanje

- U trećem tjednu već su sposobni za polijetanje, a s mjesec dana već su potpuno prekriveni tvrdim perjem
- Premda su čim polete sposobni za samostalni život mladi ostaju s roditeljima u zajedničkom obiteljskom jatu sve do idućeg proljeća
- U obiteljskim jatima vlada strogi patrijarhat, tako da svi članovi jata slušaju najstarijeg mužjaka
- Dok se jato odmara ili hrani, dominantni mužjak motri okolinu s neke povišene stijene ili kamena te upozorava jato na možebitnu opasnost
- Ako se pojavi pogibelj mužjak predvodnik prvi polijeće sa zemlje, a potom ga slijedi čitavo jato

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Neprijatelji i bolesti

- Najveći neprijatelji kamenjarki svakako su lisice, a u posljednje vrijeme i mungosi, tu su još i kune, lasica, čagalj, jazavac, divlja mačka, tvor i ostali dlakavi i pernati predatori
- Na udaru grabežljivaca najčešće su koke koje sjede na jajima i mladi pilići potrkusi, a zanimljivo je da se čak i ježevi vole počastiti grivninim jajima
- Veliki gubici također nastaju zbog vremenskih nepogoda, uslijed većeg grada ili tuče, kao i od parazitarnih oboljenja (unutarnji i vanjski nametnici) te zaraznih bolesti (boginje, kolera, kuga, tifus itd.)
- Osim prirodnih neprijatelja jarebice su ugrožene i prevelikom upotrebom herbicida, fungicida, pesticida te ostalih kemijskih sredstava

LOV NA ZNANJE

Jarebica kamenjarka, Grivna (*Alectoris graeca*)

Neprijatelji i bolesti

- Šumski požari koji su opustošili veća prostranstva zagore doveli su do nicanja nove guste vegetacije, neprohodne i beskorisne za jarebicu kamenjarku
- Nekadašnji maslinici, vinogradi i oranice više se ne obrađuju, a migracijom seoskog stanovništva u velike gradove smanjio se broj stoke, pa su shodno tome zpušteni i pašnjaci
- Svi spomenuti čimbenici utjecali su na značajno smanjenje grivnine populacije i drastičan pad brojnosti jarebica kamenjarki na teritoriju Hrvatske

LOV NA ZNANJE

Hvala na pažnji

Program socijalnog uključivanja 2

2. Modul

AGRRA, Senad Salihović, mag.ing.agr.

senad.salihovic@agrra.hr

Osnovne informacije

Razdoblje provedbe

- 03. travnja 2020. godine - 03. travnja 2022. godine

Područje provedbe

- Grad Benkovac

Ukupna vrijednost

- 1.155.802,00 HRK (100% bespovratna sredstva)